C/2026/1447

2026.3.31.

P10_TA(2025)0166

A kritikus fontosságú nyersanyagok kivitelére vonatkozó kínai korlátozások kezelése

Az Európai Parlament 2025. július 10-i állásfoglalása a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó kínai exportkorlátozások kezeléséről (2025/2800(RSP))

(C/2026/1447)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Kínáról szóló korábbi állásfoglalásaira,

— tekintettel a 2025. július 24–25-re tervezett közelgő EU–Kína csúcstalálkozóra,

— tekintettel a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról és a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról szóló, 2024. április 11-i (EU) 2024/1252 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]), azaz a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendeletre,

— tekintettel a „nettó zéró” technológiák európai gyártási ökoszisztémájának megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1735 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]) (a „nettó zéró” iparról szóló jogszabály),

— tekintettel a G7-ek vezetőinek a G7-ek kritikus fontosságú ásványokra vonatkozó cselekvési tervéről szóló nyilatkozatára,

— tekintettel a „Tisztaipar-megállapodás: a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv” című, 2025. február 26-i bizottsági közleményre (COM(2025)0085),

— tekintettel az EU által jelenleg tárgyalt, a tiszta gazdaságot szolgáló kereskedelmi és beruházási partnerségekre, valamint az EU kritikus fontosságú nyersanyagokkal kapcsolatos partnerségeire,

— tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének az európai gazdasági biztonsági stratégiáról szóló, 2023. június 20-i közös közleményére (JOIN(2023)0020), valamint Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke által az Európai Politikai Központban 2023. március 30-án és a Parlamentben 2023. április 18-án elmondott, kockázatmentesítésről szóló beszédekre,

— tekintettel a Kaja Kallas, a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és Vang Ji kínai külügyminiszter közötti, 2025. július 2-án Brüsszelben tartott 13. EU–Kína stratégiai párbeszédre,

— tekintettel Ursula von der Leyennek, a Bizottság elnökének a G7-ek 2025. június 16–17-én Kananaskisban (Kanada) tartott csúcstalálkozóján tett nyilatkozataira,

— tekintettel a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) szabályaira, különösen a megkülönböztetésmentesség és az átláthatóság elveire az exportkorlátozások tekintetében,

— tekintettel a WTO DS431., DS432. és DS433. sz. vitarendezési döntéseire a ritkaföldfémek kínai exportkorlátozásairól,

— tekintettel az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvekre,

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (2) és (4) bekezdésére,

([1]) HL L, 2024/1252, 2024.5.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
([2]) HL L, 2024/1735, 2024.6.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

A. mivel 2025. április 4-én Kína kiviteli korlátozásokat kezdett bevezetni a 17 ritkaföldfémből 7-re és az ezekből előállított állandó mágnesekre vonatkozóan, bevezetve a nem automatikus engedélyek rendszerét, és indokolásként kettős felhasználást és biztonsági megfontolásokat említett; mivel a korlátozások hatálya alá tartozó termékek jegyzékében közepes és nehéz ritkaföldfémek (szamárium, gadolínium, terbium, diszprózium, lutécium, szkandium és ittrium) is szerepelnek;

B. mivel a kritikus fontosságú nyersanyagok az ipari termékek és folyamatok széles körének alapvető inputjai, többek között a kritikus ágazatokban, például a tiszta technológiák, a digitális technológiák, az egészségügy és a védelem területén; mivel a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátás alapvető fontosságú az Unió éghajlat-politikai, digitális, versenyképességi és védelmi célkitűzéseinek eléréséhez;

C. mivel a jelentések szerint az exportvolumenek akár 80 %-kal is csökkentek, ami súlyos hatást gyakorol számos ágazatra, többek között az elektronikára és a fogyasztói technológiára, a zöld energiára és a megújuló energiaforrásokra, a gépjárműiparra, az űriparra és az egészségügyre;

D. mivel az EU Kínától való függősége a kritikus fontosságú nyersanyagok tekintetében tovább nőtt, vagy a legjobb esetben is tartósan magas; mivel a ritkaföldfémek globális ellátási lánca nagyrészt Kínában összpontosul, amely a bányászati termelés mintegy 75 %-át és a feldolgozási kapacitás 85 %-át, egyes ritkaföldfémek, például a terbium, az ittrium és a diszprózium esetében pedig 95 %-át ellenőrzi; mivel az EU továbbra is túlzottan függ a nem uniós országoktól a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való ellátása, és szinte teljes mértékben függ Kínától a nehéz ritkaföldfémekkel való ellátása tekintetében; mivel az EU az állandó mágnesek iránti keresletének 98 %-át és NdFeB-mágnesek iránti keresletének 92 %-át Kínából származó behozatallal fedezi;

E. mivel Kína jelentősen növelte erőfölényét a kritikus fontosságú nyersanyagok és a köztes termékek globális bányászatában, feldolgozásában és finomításában, stratégiai függőségeket teremtve a kulcsfontosságú értékláncok mentén, amelyeket időnként szándékosan kihasznált korlátozó kereskedelmi intézkedések révén; mivel Kína először 2010-ben korlátozta a ritkaföldfémek kivitelét egy Japánnal folytatott területi vita miatt, és ezt a korlátozást a Fellebbezési Testület összeegyeztethetetlennek nyilvánította a WTO szabályaival; mivel Kína az EU által stratégiainak és/vagy kritikusnak minősített nyers ásványok – többek között a gallium és a germánium 2023. augusztus 1. óta, a grafit 2023 decembere óta, az antimontermékek 2024. szeptember 15. óta, a volfrám és a bizmut 2025. február 4. óta, a szkandium pedig 2025. április 17. óta – kivitelére vonatkozóan is széles körű korlátozásokat alkalmazott;

F. mivel ezen exportkorlátozások végrehajtása máris súlyos zavarokat okoz az uniós iparban, többek között a gépjárműiparban, és 2025 májusában 17 összeszerelő sor ideiglenes leállítására került sor; mivel számos ágazat, például az egészségügy, az űripar és a védelem – beleértve a vadászrepülőgépeket, a fregattokat, a drónokat és a precíziós irányítású fegyverrendszereket –, szélturbinák és akkumulátorok, valamint általában véve a zöld és digitális átállás zavarokkal szembesülhet;

G. mivel Kína engedélyezési eljárása megköveteli a kérelmezőktől, hogy érzékeny információkat közöljenek a kínai hatóságokkal, ami sérti a gazdasági titoktartást; mivel Kína 2024. decemberi aktualizált exportellenőrzési kerete nagyobb mérlegelési jogkört biztosít a kínai Kereskedelmi Minisztérium, az Államtanács és a Központi Katonai Bizottság számára, hogy a kettős felhasználású termékekként hivatalosan fel nem sorolt termékeket is exportellenőrzésnek vessék alá; mivel ezek az új szabályozások területen kívüli alkalmazású intézkedéseket is tartalmaznak;

H. mivel a kritikus és fejlett anyagok bizonyos típusaira az EU is alkalmaz exportellenőrzéseket, de ezek az ellenőrzések egyértelműen bizonyos anyagtípusokra összpontosítanak, az egyes katonai alkalmazásokban való felhasználásukra vonatkozó pontos műszaki paraméterekkel, nem akadályozzák a kereskedelmi forgalomban kapható, nem érzékeny termékek kereskedelmét, és a szóban forgó anyagok teljes kivitelének csak kis részét érintik;

I. mivel Kína szándékosan törekszik árainak a világpiaci árak alá való leszorítására, miközben belső piacát zárva tartja, általában az állami tulajdonú vállalatok javára, és ezt hatalmas támogatási rendszerekkel párosítja, ami a globális verseny jelentős torzulásához vezet, és veszélyezteti az EU és a tagállamok arra irányuló közelmúltbeli erőfeszítéseit, hogy az EU megmaradt bányászati ágazatait fenntartsák;

J. mivel az EU 2024 áprilisában elfogadta a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendeletet, mint az EU kritikus fontosságú nyersanyagokkal és a stratégiai fontosságú nyersanyagokkal való ellátása rezilienciájának és autonómiájának javítására irányuló erőfeszítések kiindulópontját; mivel a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet mind a kínálati, mind a keresleti oldalt érinti, többek között termelési célok, a fogyasztás csökkentését célzó erőforrás-hatékonyság, valamint a stratégiai fontosságú nyersanyagok helyettesítése révén; mivel a körforgásos jelleg a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet központi eleme, amelynek célja, hogy 2030-ig újrafeldolgozás révén fedezze az Unió stratégiai fontosságú nyersanyagok iránti szükségletének 25 %-át, és amelynek célja, hogy minden egyes stratégiai fontosságú nyersanyagból lényegesen nagyobb mennyiséget dolgozzon fel újra a hulladékból, többek között az állandó mágnesek esetében is;

K. mivel a közelgő EU–Kína csúcstalálkozó lehetőséget kínál a párbeszédre, egyúttal a kényszerítés elleni határozott fellépés folytatására;

L. mivel Kínában még mindig szankciók vannak érvényben egy volt európai parlamenti képviselővel, tagállami parlamenti képviselőkkel és európai agytrösztökkel szemben;

1. határozottan elítéli Kína azon döntését, hogy korlátozásokat vezet be a ritkaföldfémek kivitelére, ami miatt leállt az export, és jelentős fennakadások keletkeztek az EU-ban és világszerte az autóipar, a védelmi eszközök gyártói, a félvezetőgyártó vállalatok, a zöld technológiák, az egészségügyi alkalmazások és számos más ágazat számára létfontosságú ellátási láncokban; úgy véli, hogy Kína lépése indokolatlan és a kényszerítés szándékával született, arra a hatalmas befolyásra építve, amelyet a nemzetközi piacon fennálló kvázi monopolhelyzete biztosít számára;

2. úgy véli, hogy Kína ezeket az exportkorlátozásokat tárgyalási pozíciójának megerősítésére használja fel; hangsúlyozza, hogy az EU-nak határozottan vissza kell utasítania Kína minden arra irányuló kísérletét, hogy ezeket a korlátozásokat arra használja fel, hogy engedményeket kényszerítsen ki más, folyamatban lévő kereskedelmi akadályokkal kapcsolatban, és úgy véli, hogy a Kínának e tekintetben nyújtott engedmények rontanák az EU azon képességét, hogy megvédje magát a jelenlegi és jövőbeli kényszerítéssel szemben;

3. hangsúlyozza a ritkaföldfémekre vonatkozó kínai exportkorlátozásokkal és e korlátozásoknak a globális ellátási láncokra gyakorolt szélesebb körű hatásaival kapcsolatos aggályok kifejezésre juttatásának fontosságát a közelgő EU–Kína csúcstalálkozón; meggyőződése, hogy az exportellenőrzéseknek a nemzetközi biztonság védelmét és a globális szinten egyenlő versenyfeltételek biztosítását célzó többoldalú megközelítés részét kell képezniük, kitart amellett, hogy az egyoldalú ellenőrzéseket a nemzetbiztonsági megfontolások alapján feltétlenül szükséges ellenőrzésekre kell korlátozni, átlátható és egyértelműen meghatározott szabályok mentén, és ezért hangsúlyozza, hogy Kína intézkedései ellentétesek a multilaterális szabályokkal és gyakorlatokkal, és felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lépjenek fel határozottan és egységesen, kezdjenek párbeszédet Kínával a strukturális megoldás megtalálása érdekében, és folytassák a párbeszédet Kínával e tekintetben;

4. sürgeti a kínai hatóságokat, hogy kézzelfoghatóan kövessék nyomon javaslatukat, és teljeskörűen oldják fel az exportkorlátozásokat; időközben tudomásul veszi a kínai hatóságok arra irányuló legutóbbi javaslatát, hogy hozzanak létre úgynevezett zöld sávokat, amelyek célja az eljárások egyszerűsítése az európai vállalatok számára;

5. hangsúlyozza, hogy az EU-nak sürgősen fokoznia kell stratégiai befolyását és nélkülözhetetlenségét azáltal, hogy az EU stratégiai autonómiájának megerősítése céljából azonosítja, működőképessé teszi és megerősíti azokat a területeket, ahol az alapvető áruk és technológiák terén kritikus előnyökkel rendelkezik Kínával szemben, vagy az uniós és nemzetközi kereskedelmi joggal összhangban korlátozza a magas kockázatú kínai értékesítők uniós belső piachoz való hozzáférését;

6. Kína intézkedéseit a kritikus fontosságú nyersanyagok ellátási láncainak fegyverként való, indokolatlan felhasználásának tekinti, ami Kínát megbízhatatlan alapanyagforrássá teszi a kritikus ágazatok számára, és fenyegetést jelent az Unió gazdasági és alapvető biztonsági érdekeire nézve;

7. mély aggodalmát fejezi ki a kínai hatóságok által bevezetett, az exportengedélyek kérelmezése során a kérelmezőket érzékeny adatok közlésére kötelező követelmények és a technológia ehhez kapcsolódó – a védelmi ipari bázis értékláncával és a nemzetbiztonsági titkokkal kapcsolatos – kiszivárgásának jelentős kockázata miatt, hangsúlyozva, hogy ez kényszerítésre is felhasználható a jövőben; alapvető fontosságúnak tartja, hogy a Bizottság és a tagállamok az európai gazdasági biztonsági stratégiával összhangban értékeljék és enyhítsék az ilyen adattovábbítások biztonsági következményeit;

8. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet végrehajtását; hangsúlyozza a kritikus fontosságú nyersanyagokkal foglalkozó európai testület és alcsoportjai fontos szerepét a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet gyors és hatékony végrehajtásában; emlékeztet a kritikus fontosságú nyersanyagok Unión belüli kitermelésére, feldolgozására és újrafeldolgozására irányuló uniós kapacitások 2030-ig történő növelése céljából meghatározott egyértelmű és ambiciózus célértékekre; kiemeli az első 60 stratégiai projekt kiválasztását a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet keretében;

9. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendeletet nem kísérte külön uniós költségvetés annak ellenére, hogy a finanszírozás hiánya jelenti a fő szűk keresztmetszetet; hangsúlyozza, hogy a kitermelés, a finomítás, a feldolgozás és az újrafeldolgozás fellendítése céljából sürgősen biztosítani kell a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet keretében jóváhagyott stratégiai projektekbe és más projektekbe történő beruházásokat, amelyek hozzájárulnak a Kínából származó kockázatok csökkentéséhez és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet referenciaértékeinek eléréséhez; sürgeti a Bizottságot, hogy fordítson további uniós szintű támogatást a ritkaföldfémek és a kritikus fontosságú nyersanyagok kínálatának diverzifikálására, és garantálja, hogy a következő többéves pénzügyi keret tartalmazzon egy költségvetési sort a kitermelésbe, feldolgozásba, körforgásos jellegbe, kutatásba és innovációba, ezen belül a kritikus fontosságú nyersanyagok helyettesítésébe történő beruházások előmozdítására;

10. hangsúlyozza, hogy az EU-nak belföldön kell bányásznia, és újra létre kell hoznia feldolgozói kapacitását; hangsúlyozza, hogy az erőforrás-felhasználás hatékonyságának technológiai innováció révén történő növelése a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló rendelet egyik célkitűzése; hangsúlyozza az újrafeldolgozásban és a másodnyersanyag-visszanyerésben rejlő lehetőségeket az ellátási korlátok rövid távú enyhítésére, és kéri a Bizottságot, hogy hozzon azonnali intézkedéseket a ritkaföldfémek belső piacon való gyűjtésének és tárolásának javítása érdekében;

11. hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a kritikus fontosságú nyersanyagok értékláncaiba történő beruházások hosszú távú üzleti megalapozottságát és életképességét, többek között olyan pénzügyi támogatás révén, mint a minimálárak, az átvételi támogatás és a stratégiai készletfelhalmozás; felhívja a tagállamokat, hogy kérjék fel a stratégiai ágazatokban technológiákat gyártó nagyvállalatokat, hogy megfelelően és rendszeresen hajtsanak végre kockázatokra való felkészülésre irányuló tevékenységeket és intézkedéseket az ellátási hiányok enyhítése érdekében, többek között készletfelhalmozás révén;

12. felszólítja a Bizottságot, hogy a tagállamokkal együtt értékelje az EU számára a stratégiai fontosságú nyersanyagként felsorolt ritkaföldfémek (neodímium, prazeodímium, terbium, gadolínium, szamárium és cérium) stratégiai készleteinek minimális szintjét és az ennek megfelelő végfelhasználást, a védelmi iparhoz kapcsolódót is beleértve;

13. határozottabb szerepvállalást kér továbbá a tiszta gazdaságot szolgáló kereskedelmi és beruházási partnerségek (CTIP-k) és a nyersanyagokra vonatkozó kétoldalú stratégiai partnerségek megkötése terén, amelyek valóban mindenki számára előnyös partnerségeken alapulnak, és magas szintű fenntarthatósági és emberi jogi normáknak felelnek meg; kitart amellett, hogy el kell mozdulni a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó kötelező erejű megállapodások felé az EU ellátásának biztosítása, a nagyobb átláthatóság garantálása és a Parlament ellenőrzési jogköreinek biztosítása érdekében; kiemeli a szabadkereskedelmi megállapodások és a Global Gateway kezdeményezés jelentőségét a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférés javítása szempontjából;

14. ösztönzi, hogy a releváns közbeszerzési jogszabályokban alkalmazzanak preferenciazáradékokat a ritkaföldfémek uniós beszállítóktól és megbízható partnerektől való beszerzésére; nagyobb mértékű koordinációra szólít fel a hasonlóan gondolkodó nemzetközi partnerekkel, különösen a G7-ek és a NATO keretében, valamint a Japán Fém- és Energiabiztonsági Szervezettel a tudástranszfer javítása, továbbá az ellátási lánc biztonságának, a közös beruházásoknak és a készletfelhalmozási stratégiáknak az összehangolása és a stratégiai ágazatokra és projektekre alkalmazandó, megbízható forrásokra vonatkozó normák kidolgozása érdekében;

15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a Kínai Népköztársaság kormányának és parlamentjének.